

Uczyć lepiej

ODN

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
w Poznaniu

ISSN 1641-5825

Czasopismo oświatowe

Nr 2-2017/2018

Ilustracja: Sylwia Pragłowska

■ W numerze:

Projekt Cyfrowa Szkoła Wielkopolska 2020.
Porwani przez metaforę.
Uczyć lepiej to znaczy bezpieczniej.

ORGANIZATOR

ODN

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
w Poznaniu

PATRONAT HONOROWY

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

EDU Ogólnopolski TEC Kongres Oświatowy

22-23 marca 2018

Edukacja dla zdrowia

dla kogo?

- ➔ dla kuratorów oświaty
- ➔ dla dyrektorów szkół i przedszkoli
- ➔ dla nauczycieli zainteresowanych tematem, szczególnie nauczycieli wychowania fizycznego
- ➔ dla przedstawicieli organów prowadzących szkoły
- ➔ dla przedstawicieli szkół wyższych oraz placówek doskonalenia nauczycieli

MIEJSCE

Centrum Kongresowe
Międzynarodowych Targów Poznańskich
pawilon 15, poziom 1

co będzie?

- ➔ wykłady, dyskusje, warsztaty na temat:
  - nowych technologii
  - ryzykownych zachowań nastolatków
  - aktywności przez całe życie
  - edukacji zdrowotnej
  - wykorzystania gier z różnych kultur świata

KONTAKT

gabriela.wojciechowska@odnpoznan.pl
rejestracja od **08.01.2018 r.**
www.odnpoznan.pl

WSPÓŁPRACA

Departament Edukacji i Nauki UMWW

ODN

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
w Kaliszu

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Pile

Od redakcji

Szanowni Państwo, koniec roku kalendarzowego zawsze skłania do refleksji. Pozostając więc w klimacie podsumowań, bilansów i rewizji, chciałam się podzielić swoją refleksją zawodową. Towarzyszy mi ona od dłuższego czasu, a dotyczy stanu nauczycielskiego. Kim dzisiaj jest nauczyciel? Jakie oczekiwania stawiają przed nim ustawodawcy? Jaką rolę przypisuje mu społeczeństwo?

Z lektury aktów prawnych, jak i prasy poświęconej edukacji wynika, że katalog kompetencji, które powinniśmy posiadać, jest nieskończony. Obszarów, w których powinniśmy wykazywać się różnymi sprawnościami, jest bez liku. Brzemie codziennych obowiązków tak ciężkie, że trzeba by nadludzkiej siły, aby je unieść. Odpowiedzialność i sprawstwo skrojone na miarę męża opatrznościowego, itd., itd.

Przyjrzyjmy się długiej liście życzeniowych wcieleni nauczyciela. To wychowawca stojący na straży najwyższych wartości, nowoczesny edukator, znający nowe trendy w edukacji, nowe technologie i nowe zdobycze wiedzy z kilku dziedzin nauki. Nauczyciel to również świetny organizator procesu nauczania, ewaluator postępów podopiecznych, ale i swoich osiągnięć. Dalej, to mediator układający się z rodzicami uczniów, tutor dla zdolnych i cierpliwy przewodnik dla słabszych. Nie zapomnijmy o wcieleniu nauczyciela-turysty, zabierającego uczniów na szlaki ciekawych poznawczo wycieczek. To ratownik medyczny, zachowujący zimną krew w sytuacji kataklizmu naturalnego i potencjalnego ataku terrorystycznego. Na szczęście, w palecie oczekiwań są też zadania dla aspirujących do wcieleni artystycznych – w końcu ktoś w szkole musi wyreżyserować rocznicę powstania, a zaraz potem jasełka.

W Nowym Roku nie traćmy głowy! Zachowajmy ludzką wrażliwość, uczciwość zawodową i szacunek dla bliźniego swego.

Ewa Superczyńska

SPIS TREŚCI

Uczyć lepiej

ODN

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu

Adres redakcji

ul. Górecka 1 60-201 Poznań
tel. 061 858 47 00, fax 061 852 33 29
e-mail:
uczyclepiej@odnpoznan.pl
http://www.odnpoznan.pl

Konto

KB S.A.III O/Poznan
86 1500 1621 1216 2005 9460 0000

Redakcja

Redaktor naczelny
Ewa Superczyńska
Sekretarz redakcji
Joanna Marchewka
Zespół redakcyjny:
Tadeusz Nowik
Dorota Mursztyn-Gorgoń

Reklamy i ogłoszenia

- różne warianty
- konkurencyjne ceny
- szeroki krąg odbiorców związanych z oświatą

Kontakt:

Joanna Marchewka
(tel. 061 858 4764)
joanna.marchewka@odnpoznan.pl

Korekta

Krystyna Klimontowicz

Autorzy tekstów

Magdalena Gajtkowska
Paweł Jagielski
Lucyna Kaczmarska
Justyna Kurzawa
Joanna Marchewka
Stawomira Marczyńska
Anna Matysiak
Ewa Mencil
Stefania Misiarek
Natalia Młynarek
Marek Grzegorz Nowak
Anna Schmidt
Piotr Waśko
Patrycja Wesołowska
Gabriela Wojciechowska
Urszula Wykurz

Projekt graficzny czasopisma

Mateusz Leszkowicz

Fotoedycja

Klaudia Karpeta

Projekt okładki, ilustracje

Sylwia Pragłowska

Skład i druk

Zakład Poligraficzny
A. Frąckowiak
www.afdruk.pl

Ludzie, miejsca, zdarzenia

2 Laury dla zwycięzców

Inspiracje

3 Porwani przez metaforę

5 Integracja to inwestycja

7 Symetria, iluzja, perspektywa

9 Zakodowana matematyka

Wychowanie i profilaktyka

10 Uczyć lepiej to znaczy bezpiecznie

Rekomendacje czytelnicze

12 Bliżej natury

13 Ten i tamten świat

Dobre praktyki

14 Miasto w Sieci

16 Sportowiec w globalnej wiosce

18 Magnifique!

20 „Cyfrowa Szkoła Wielkopolska 2020”

20 Doradca metodyczny w Projekcie

Laury dla zwycięzców

Tekst

Joanna Marchewka

W tym roku o tytuł Wielkopolskiej Szkoły Roku ubiegały się 123 placówki, a w szranki o tytuł Wielkopolskiego Nauczyciela Roku stanęły 102 osoby. Uhonorowano nauczycieli oraz szkoły, które wyróżniają się innowacyjnością, wysoką jakością nauczania, współpracą ze środowiskiem lokalnym, jak również kształtowaniem wśród uczniów postaw patriotycznych i obywatelskich.

Zwycięzcy, laureaci oraz wyróżnieni w Konkursach otrzymali nagrody finansowe, dyplomy oraz pamiątkowe statuetki wykonane przez artystę plastyka. Statuetki przedstawiają dłoń nauczyciela, trzymającą diament, który symbolizuje ucznia.

„Wielkopolski Nauczyciel Roku”

Ten zaszczytny tytuł w tym roku przypadł w udziale **Aleksandrze Schoen-Kamińskiej** z Zespołu Szkół nr 3 im. Lotników Polskich w Pile.

„Wielkopolska Szkoła Roku”

Zwycięską szkołą okazał się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim.

Laureaci konkursu „Wielkopolski Nauczyciel Roku”

- 1** Monika Jąkałska
(Zespół Szkół w Żychlinie, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum im. Jana Pawła II)
- 2** Henryka Iglewska-Mocek
(III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu)
- 3** Wiesław Zdziabek
(XV Liceum Ogólnokształcące im. prof. Wiktora Degi w Poznaniu)
- 4** Lucyna Stolcman
(Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Połajewie)

Laureaci konkursu „Wielkopolska Szkoła Roku”

- 1** II Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Zamoyskiej i Heleny Modrzejewskiej w Poznaniu
- 2** Zespół Szkół w Przykonie
- 3** Zespół Szkół Ekonomicznych w Kaliszu
- 4** Zespół Szkół w Mosinie

W II edycji konkursów, organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, wpłynęło 225 wniosków. W czasie uroczystej gali 27 września w Teatrze Wielkim w Poznaniu nagrodzono 21 nauczycieli oraz 26 szkół.

Widzieć okazję w każdej trudności

„Uczyć lepiej”: Za jakie zasługi otrzymuje się tytuł „Wielkopolskiej Szkoły Roku”?

Anna Matysiak: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Grodzisku został doceniony za kształcenie młodzieży na wysokim poziomie, innowacyjność oraz współpracę ze środowiskiem lokalnym. Oprócz wymiernych osiągnięć członkowie kapituły zwrócili też uwagę na wychowanie młodzieży w duchu obywatelskim, demokratycznym i ponadkulturowym. Dostrzeżono także nauczycielską pasję w wykonywaniu tej trudnej misji.

Co jest dla Pani źródłem największej satysfakcji zawodowej?

Sukcesy uczniów i pracowników, którzy na nie wspólnie pracują. A pochwalić się możemy m.in. tytułem laureata na szczeblu krajowym w Turnieju na Najlepszego Ucznia w Zawodzie Cukiernik, I miejscem w Ogólnopolskim Konkursie Rzemiosła Fryzjerskiego, I miejscem w Międzynarodowym Konkursie Fundacji Centropa. Zrealizowaliśmy projekty dające możliwość zdobywania dodatkowych umiejętności i kwalifikacja przez uczniów, w tym przede wszystkim zagraniczne i krajowe praktyki zawodowe, bezpłatne kursy zawodowe („Erasmus+”, „Czas zawodowców”, „Grodziska Kuźnia Profesjonalistów”) oraz projekty „Bezpieczna+” i „Cyfrowa Szkoła Wielkopolska 2020”. W tym roku szkoła otrzymała Kartę jakości mobilności – jako druga w Wielkopolsce i pierwsza z piętnastu w Polsce.

Pani dewiza życiowa?

Moim mottem są słowa Winstona Churchilla, który powiedział: *Pesymista widzi trudności w każdej nadarzającej się okazji, optymista widzi okazję w każdej trudności.*

Kiedy patrzę w przyszłość swojej szkoły, to widzę...

Dalszy jej rozwój. W planach jest budowa kolejnego budynku. Zwiększenie bazy dydaktycznej pozwoli na rozwój pracowni zajęć praktycznych. Mam nadzieję na kolejne „tłuste lata”. ■

Anna Matysiak

dyrektor Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim

Porwani

przez metaforę

W poezji nie ma prostych prawd, bo „oswajanie słów jest trudniejsze niż osvajanie tygrysów”. Warto więc zaprosić uczniów od czasu do czasu do wspólnego kreowania świata w słowie.

Urszula Wykurz

nauczycielka języka polskiego w Szkole Podstawowej im. św. Franciszka z Asyżu w Poskutowie; interesuje się semiologią i filozofią; autorka książek: *Błękitny laptop Romea*, *Mapa literackich osobliwości*, *Scenariusze i skecze kabaretowe dla młodzieży szkolnej*, *Guslarz na fejsie*, *Propozycje metodyczne dla nauczycieli języka polskiego*.

Poezja kotysze się na peryfrazach, pływa w morzu dysonansów, łapie koncepty jak motyle, obtaskawia paradoksy mokre od jesiennego deszczu; bywa, że odpoczywa w porcie o nazwie ironia. Jest litanią olśniew, gestów, uśmiechów. To certyfikat uczuć, odważna deklaracja ludzkich pragnień, świadectwo duchowego rozdarcia. W poezji nie ma prostych prawd, bo „oswajanie słów jest trudniejsze niż osvajanie tygrysów”¹. Przed mistrzami pióra stoi wielkie wyzwanie. Niektórzy twierdzą wręcz, że „kto, jeśli nie poeta, podgląda przez dziurki / Boga, aby zobaczyć go w nocnej koszuli”².

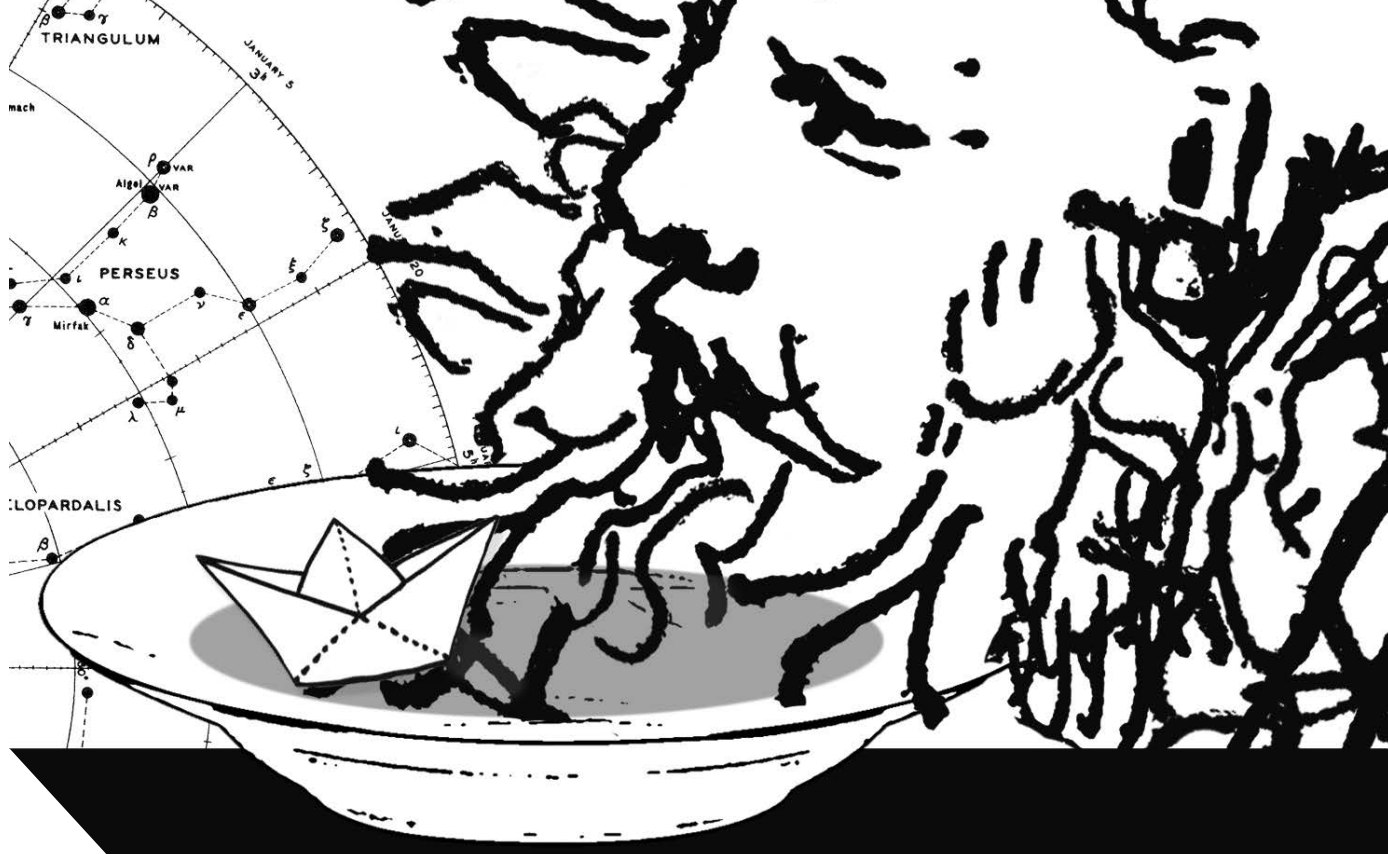
Epikureizm na Wzgórzach Vermontu

Znakomitą okazją do podjęcia z młodzieżą (gimnazjalną i uczniami klasy VII) dyskursu na temat lirycznych kodów jest spotkanie z marzycielami uczęszczającymi do Akademii Weltona. Punktem wyjścia stają się lekcje prowadzone przez profesora Johna Keatinga, który jako pełnoprawny członek *Stowarzyszenia umarłych poetów* uświadamiał młodym ludziom, iż mają celebrować każdy dzień, uśmiechać się do siebie i życia, być twórczym i aktywnym. Keating, dokonując reaktywacji epikurejskiej doktryny rozumnych przyjemności, naprowadza nas na kolejny trop, jakim jest starożytny ideał *kalos kagathos*. Warto podjąć z uczniami dyskusję na temat wartości ważnych dla mędrca z Samos i jego ucznia Lukrecjusza, który całe swe życie podporządkował badaniu natury rzeczy, tego, co jest dobre, piękne, szlachetne. Keating próbował przekonać swoich uczniów, że

„poezji nie można ograniczać jedynie do tworzywa, jakim jest słowo. Poezję możemy znaleźć w muzyce, w fotografii, nawet w posiłku, przygotowanym w wyrefinowany sposób. We w s z y s t k i m, w czym uda nam się odkryć coś nowego, w czym znajdziemy jakieś objawienie”³. Zatem częstując się niedzielnym rosołem z makaronem, trzeba mieć świadomość, iż jest to pływający w porcelanowym korabiu złoty poemat pełen słonecznych refleksów i maleńkich wysepki pachnącej pietruszki. Nawet kotlet schabowy może stać się źródłem inspiracji, gdy zestawimy go z ziemniaczanymi kraterami i marchewkową sawanną.

Walt Whitman: brodac na farmie metafory

Z dydaktycznym wizjonerstwem profesora Keatinga koresponduje twórczość Walta Whitmana, który wiedział, że „kto myślą sięgnął głębi, kocha bujne życie./ Rozumie wzniosłą cnotę, kto wejrzał w sprawy świata”⁴. Whitman pragnął, by człowiek był cnotliwy jak średniowieczna mniszka, magmetyczny i szczodry niczym Samarytanin z biblijnej przypowieści, gdyż „cywilizować to znaczy uduchawiać”⁵. W wierszach poróżnował po dolinie Missisipi, zielonej Kanadzie; zdobywał góry, obozował z drwalami, badał nieznane tereny, i szukał złota w opuszczonych kopalniach, bo przecież „jak w nauce nie ma miejsca na wieloznaczność, tak w poezji nie ma miejsca na stereotypowe obrazy”⁶. Przekonywał w swoich poematach, że życie to impuls, wichura, żywioł i natchnienie. ■

Na zajęciach
zapropo-
nowa-
łam
uczniom udział
w warsztatach
interpretacyjnych
z cyklu „Walt
Whitman –
brodac
na
farmie metafory”.
Zacze-
liśmy od
eksperymentu,
który miał
wykazać, że
matematyka jest
poezją.

Na zajęciach zaproponowałam uczniom udział w warsztatach interpretacyjnych z cyklu Walt Whitman – brodac na farmie metafor. Zaczełliśmy od eksperymentu, który miał wykazać, że matematyka jest poezją. Wynik doświadczenia przeszedł moje oczekiwania. Otrzymałam: rymowane dystychy, niebanalne paralele między poezją a wzorami matematycznymi, piosenkę z gatunku hip-hop rap. Powstał też utwór, który pozwolił nam sporządzić inwentarz potrzeb współczesnego człowieka, który osiągnął sukces, ale zamiast radości życia popadł w niewolę mechanicznej pracy.

Dopełnieniem poetyckich poszukiwań były ćwiczenia, podczas których uczniowie tworzyli tautogramy oraz akromonogramy, inspirowane sylwetką amerykańskiego myśliciela. Poniżej przedstawiam efekt swojej pracy z tautogramem:
*mały myśliciel
mozolnie malował makatę migotliwych
miraży
melancholia mgły
mogła mu momentami mącić
mapę myśli międzygwiazdnej
miła moja – mówiąć mimochodem,
mierząc mękę miłosnych manewrów
mostami milczenia
moc magicznych magnolii
miska myśli magnata
mundur młodego muzykanta mknie mocą
migotliwych metafor*

Wyzwanie dla ucznia

Zaproponowałam też uczniom rozwiązanie szarady anagramowej.

Z wybranych wyrazów, wyróżnionych w tekście wielkimi literami, ułóż rozwiązanie o początkowych literach i liczbie liter:
O – 6, O – 4, Ż – 4, W – 7, Ś – 5.

*TWÓR straszny Z wody się wynurzył
i słowa skargi po raz drugi powtórzył
ŻABY zasnęły o świecie
czekając na bagienne rekordu pobicie
TO DZIECI ognisko w lesie rozpałity
wielkiego maga w ten sposób uczcily
ŚWIEĆ nocy czerwcowca
niech o smutku zapomni siwa głowa
WOZY z darami dziedziniec opuszczają
do pałacu zielonych traw zmierzają*

{Rozwiązanie szarady anagramowej:
OTWÓRZ OCZY, ŻEBY WIDZIEĆ ŚWIAT}

Myślę, że John Keating byłby zadowolony z intelektualnych wędrówek, jakie wspólnie odbyliśmy zainspirowani literaturą. ■

¹H. Poświatowska, *Wiersze wybrane*, Kraków 1995, s. 186.

²R. Wojaczek, *Przerosił mnie serce. Wybór*, Szczecin 1991, s. 16.

³N. H. Kleinbaum, *Stowarzyszenie Umarłych Poetów*, Poznań 2012, s. 70.

⁴F. Hölderlin, *Poezje wybrane*, Warszawa 1964, s. 26.

⁵J. Maritain, *Sztuka i mądrość*, Warszawa 2001, s. 83.

⁶Oakeshott, *Wieża Babel i inne eseje*, Warszawa 1999, s. 284.

Integracja

to inwestycja

Warto poszukiwać różnych metod budowania więzi. Integracja to stan idealny, do którego mamy zmierzać lub który mamy przywrócić.

Anna Schmidt

nauczycielka języka angielskiego w przedszkolu; doktorantka w Zakładzie Edukacji Elementarnej i Terapii Pedagogicznej, Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Czym jest integracja? Słowo pochodzi od łac. integrare – ‘scalać’. Słownik Języka Polskiego PWN definiuje integrację jako „proces tworzenia się całości z części”¹. Proces ten jest szczególnie ważny w kontekście edukacyjnym, mimo że bywa zwykle czasochłonny i dość trudny, a efekty mogą nie być widoczne od razu, to na pewno warto o niego zadbać. Nie ma nic cenniejszego niż zgrany zespół, bo to oznacza wzajemny szacunek, zaufanie i poczucie bezpieczeństwa. Taka atmosfera sprzyja nabywaniu nowych umiejętności, uczeniu się od siebie wzajemnie.

Poznajmy się

Sposobów na integrację jest bardzo wiele, trudno przedstawić wszystkie z nich. Poniżej prezentuję kilka propozycji gier i zabaw, które znaleźć mogą zastosowanie w różnorodnych grupach wiekowych.

„Imię i gest” – każdy uczestnik kolejno wypowiada swoje imię, dodając do tego własny, dowolny gest. Reszta grupy każdorazowo powtarza imię oraz gest poszczególnych uczestników.

„Pajęczyna imion” – uczestnicy rzucają do siebie kłębek wełny (można wykorzystać wełnę w różnych kolorach), wymieniając swoje imiona, a następnie wspólnie ją zwijają, ponownie powtarzając imiona.

„Kwiat grupowy” – dzielimy uczestników na mniejsze podgrupy, każda z nich otrzymuje arkusz papieru oraz materiały piśmiennicze. Zadaniem podgrupy jest stworzenie kwiatka – wspólny środek

oraz osobne płatki. W środku uczestnicy zapisują/rysują to, co ich łączy, np. ulubiony kolor, zainteresowania, natomiast w płatku – każdy wpisuje lub rysuje to, co indywidualne, charakterystyczne tylko dla niego.

„Prawda, prawda, fałsz?” – każdy z uczestników wypowiada o sobie trzy zdania: dwa prawdziwe i jedno fałszywe. Zadaniem grupy jest ustalenie, które są prawdziwe, a które fałszywe.

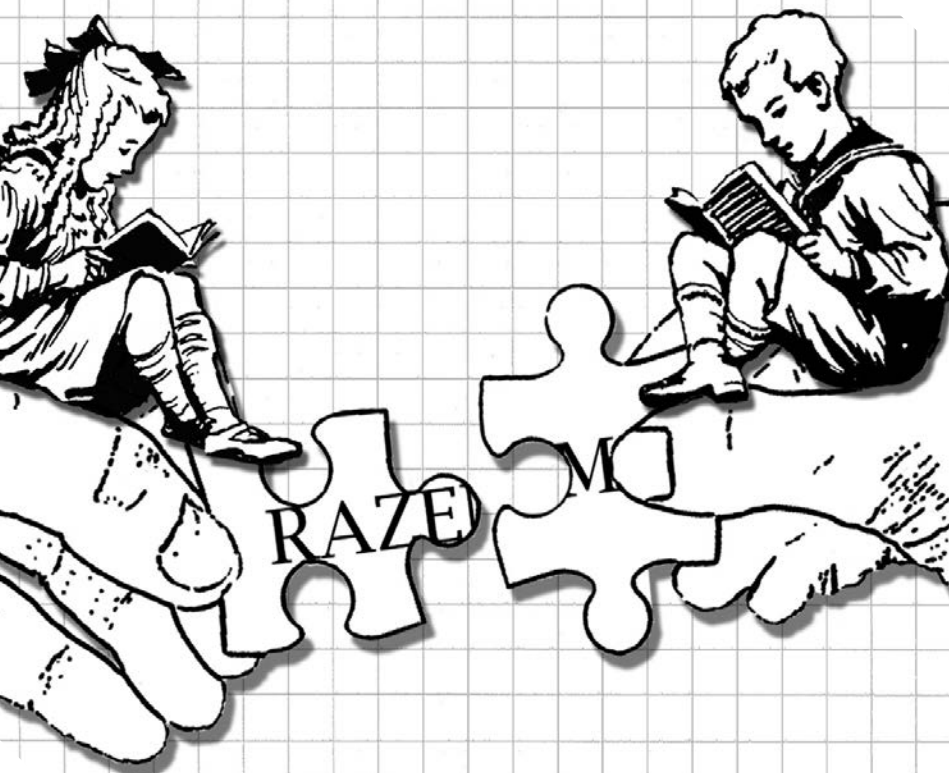
„Kto, tak jak ja?” – uczestnicy siadają w kole na krzesłach lub poduszkach. Jedna osoba staje pośrodku. Jej zadaniem jest dokończenie zdania: „Kto, tak jak ja... np. lubi zwierzęta”. Osoby, dla których to zdanie jest prawdziwe, muszą jak najszybciej znaleźć nowe miejsce.

„Worek różności” – losowanie przez nauczyciela zebranych z sali przedmiotów, a zadaniem grupy jest odgadywanie, kto jest ich właścicielem.

Współ w zespół

Jeszcze kilka pomysłów na budowanie integracji w obrębie klasy/grupy/zespołu. Bardzo ważne jest stworzenie warunków, w których dzieci mogą zacieśniać więzi.

„Ludzie do ludzi” – uczestnicy stają dowolnie, prowadzący włącza muzykę, a cała grupa porusza się swobodnie po sali. Kiedy muzyka ucichnie, prowadzący podaje różnorodne komendy: „ręka do ręki”, „noga do nogi”, „głowa do głowy” – wtedy uczestnicy muszą przywitać się z jak największą liczbą osób z grupy wskazaną częścią ciała. Natomiast na komendę „ludzie do ludzi” uczestnicy dobierają się w pary.

rys. Sylwia Pragłowska

W poszukiwaniu inspiracji polecam

.1 *Zabawy z chustą* red. Anna Wasilak

Proponowane aktywności wykorzystać można zarówno w pracy z dziećmi, młodzieżą, jak i podczas warsztatów z rodzicami.

.2 *Tańce integracyjne w pracy z grupą,* cz. I i II Leszek Gęca

Publikacja zawiera propozycje układów tanecznych z dokładną instrukcją. Załączono również płytę z podkładem muzycznym.

.3 *W rytmie kroków i podskoków,* Katarzyna Forecka-Waśko

Książka wraz z płytą CD stanowi zbiór piosenek i zabaw instrumentalnych, rytmicznych i ruchowych dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

.4 *365 zabaw dla Ciebie i Twojego dziecka,* Nancy Wilson Hall

Jest to zbiór inspirujących propozycji gier i zabaw dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat.

.5 *Karty dialogowe,* red. Robert Domani

Autorzy pokazują, jak zastosować różne karty (m.in. Oh, Saga, Mythos, Ecco, Habitat) w rozwijaniu twórczego myślenia, werbalizowaniu własnych skojarzeń i porozumiewaniu się.

„Zajaczki” – uczestnicy stają w kole, prowadzący nadaje każdemu z nich kolejny numer: 1,2,3 itd. Następnie rozpoczyna zabawę, wypowiadając zdanie: „Zajaczek numer... (podaje swój numer), wywołuje zajaczka numer... (wybiera dowolny numer z puli uczestników zabawy). Wywołana osoba podnosi do góry ręce, tworząc z nich „zajęcze uszy”, a sąsiedzi po prawej i lewej stronie nastuchują, co dzieje się „u sąsiada” i podnoszą rękę – „ucho”, które bliżej jest wywoływanej osoby. Zabawa kontynuowana jest według tych samych zasad.

„Działamy razem” – prowadzący dzieli uczestników na mniejsze podgrupy. Następnie przedstawia zadania do wykonania, np. „Ustawcie się w kolejności alfabetycznej waszych imion/daty urodzenia czy „Przenieście miski wypełnione wodą na prostokątnym materiale/chuście animacyjnej”.

Aranżowanie ruchu i zmian

Polecam szczególnie gry i zabawy z wykorzystaniem chusty animacyjnej i tańce o charakterze integracyjnym. Ciekawym sposobem jest również codzienna zmiana osoby, z którą dziecko pracuje czy siedzi w tańce. Można łatwo zaaranżować

to przez zaprojektowanie tablicy z planem sali i umieszczanie na niej imion dzieci lub stworzenie breloków ze zdjęciami uczniów połączonych w pary lub zespoły. Zadaniem dzieci jest odnalezienie siebie i swojego partnera/partnerów.

Warto poszukiwać różnych metod budowania więzi, gdyż „integracja jest czymś pierwotnym, naturalnym. Stanem idealnym, do którego mamy zmierzać lub który mamy przywrócić. Grupa, która jest wspólnotą różnorodnych indywidualności, gwarantuje najkorzystniejsze warunki rozwoju. Zetknięcie się „innych” (pod każdym względem) uczy lepszego rozumienia i wnikliwego poznania siebie”².

Może warto zwrócić na to zagadnienie uwagę oraz poświęcić mu więcej czasu, bo przecież zgrana grupa to drużyna marzeń, które stają się rzeczywistością. ■

¹ Słownik Języka Polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/sjp/integracja;2561723.html>, dostęp: 01.09.2017.

² B. Olszewska, *Integracja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej szansą na normalizację życia społecznego*, [w:] (red.) G. Dryżalowska, H. Żuraw, *Integracja społeczna osób niepełnosprawnych*, Warszawa 2004, s.113

Symetria, iluzja, perspektywa

Miasto to przestrzeń, którą można wykorzystać do ćwiczenia umiejętności i zdobywania wiedzy związanej z edukacją artystyczną. Jak to zrealizować, podpowiada publikacja *Choć, zobacz! Przewodnik po Trakcie Królewsko-Cesarskim dla dzieci*.

Lucyna Kaczmarkiewicz

specjalistka ds. edukacji w Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT; autorka i koordynatorka projektu *Choć, zobacz! Przewodnik po Trakcie Królewsko-Cesarskim jako artystyczny projekt partycypacyjny dla dzieci*

okładka: K. Wronowska
Publikacja powstała w ramach Projektu dofinansowanego ze środków MKiDN.

Kształcenie artystyczne obejmuje dwa obszary: edukację do sztuki i przez sztukę. Pierwszy to rozwijanie umiejętności czytania dzieł sztuki i m.in. rozwijanie wrażliwości estetycznej. Drugiemu natomiast niesłusznie zarzuca się, że traktuje sztukę instrumentalnie, wykorzystując ją na potrzeby rozwoju innych dziedzin, co w zasadzie może być jego mocną stroną. Niestety, edukacja artystyczna w szkołach często bywa traktowana jako dodatek do zdobywania „właściwych” umiejętności i poszerzania „właściwej” wiedzy. Podczas gdy „interdyscyplinarny charakter zajęć artystycznych na początku edukacji szkolnej pozwala na swobodne rozwijanie wyobraźni, inspirowanie i wyzwianie twórczych dyspozycji dziecka, radość z działania i tworzenia.”¹

Miejszem, w którym można aktywnie realizować edukację artystyczną, jest miasto. Tutaj w krajobrazie spotykają się motywy zabytkowe i współczesne. Jest to doskonały obszar do łączenia i kształtowania różnych umiejętności, przez co dziecko po prostu efektywnie się rozwija. Mózg uczy się, kiedy człowiek jest w ruchu – fizycznie wykonuje czynności oraz kiedy korzysta z wielu zmysłów. Lepiej również jest wszystkiego doświadczać poprzez działanie będące skutkiem ciekawości poznawczej czy też poprzez stawianie pytań. Nie bez znaczenia jest po prostu dobra zabawa, przy której uwalniają się pozytywne emocje, korzystnie wpływając na proces uczenia się.

Biorąc pod uwagę wszystkie te czynniki, stworzyliśmy *Choć, zobacz! Przewodnik po Trakcie Królewsko-Cesarskim*

dla dzieci. Publikacja wyznacza trzy trasy przejścia przez główne obszary Poznania, dostosowane do najmłodszych i ukierunkowane na edukację artystyczną. Pierwsza obejmuje Ostrów Tumski do parku Stare Koryto Warty, druga Stare Miasto, trzecia wyprawa to plac Wolności i dawna Dzielnica Cesarska. Nie są to jednak trasy, na których znajdują się tylko „sztandarowe” obiekty, ale również te, które na pierwszy rzut oka nie przykuwają uwagi dorosłego. *Przewodnik* powstał bowiem we współpracy z dziećmi, które wskazały najciekawsze ich zdaniem miejsca w mieście. Powstał ranking obiektów najbardziej zwracających ich uwagę. Okazało się, że dla dzieci ważny jest bezpośredni kontakt z obiektami, wypatrywanie na nich szczegółów lub poznawanie związanych z miejscami legend. Przede wszystkim jednak twórcami ilustracji, które są w *Przewodniku*, były same dzieci. Dzięki temu mogły się artystycznie wypowiedzieć na temat tego, co poznały, co je zaniekało i jak widzą krajobraz miasta.

W *Przewodniku* rzadko nawiązujemy do faktów historycznych, imion władców czy bohaterów związanych z Poznaniem. Wiek odbiorców – dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych – ich sposób postrzegania świata, orientowanie się w chronologii determinuje poprowadzenie opowieści o mieście w sposób wrażliwy, oparty na tym, co widzą, słyszą i odczuwają, a więc sensorycznie. Dzieci zostały postawione w roli ekspertów, a więc poszukiwaczy, badaczy czy odbiorców legend i opowieści. Interesujące jest przecież

fol. Ł. Gdak

Wypatrywanie – warsztaty terenowe z dziećmi.

działanie, a więc na różne sposoby mierzenie, liczenie, szukanie, wypatrywanie, przechodzenie przez tajne przejścia oraz wszystko to, co jest w zasięgu ręki.

I wreszcie *Przewodnik* jest okazją do przybliżenia pojęć związanych z edukacją artystyczną. Poznając murale na ścianach kamienic, mówimy o iluzji czy kompozycji otwartej, przyglądając się wieżom wysokich budynków sprawdzamy, skąd bierze się perspektywa, a wypatrując herbu poznajemy pojęcie symetrii. Tym samym nie są to pojęcia martwe, ale takie, które zostają wykorzystane w realnej, bliskiej dzieciom przestrzeni. Zwracamy również uwagę na to, co jest ciekawe ze względu na swoją funkcję, niecodzienny wygląd czy skrajne opinie. Zależy nam na tym, aby dzieci poznawały przestrzeń wszechstronnie, potrafiły odczytywać w niej informacje, zastosować je, ale też wyrazić swoją opinię na jej temat. Ważne jest również, aby umiały łączyć wątki z różnych obszarów, dzięki czemu będą

potrafiły myśleć logicznie, szukać przyczyn i wyciągać wnioski, co jest kluczową umiejętnością na wszystkich polach funkcjonowania.

Korzystanie z *Przewodnika* daje więc możliwość rozwijania koordynacji oko-ręka, pomaga w rozwijaniu precyzji w motoryce małej i sprawności w motoryce dużej. Ćwiczenia rysunkowe, na logiczne myślenie, ruchowe, sprawdzające spostrzegawczość i uważność słuchania są równie ważnym elementem, jak opisy kolejnych miejsc na trasie wypraw. To one aktywizują dzieci i sprawiają, że poprzez działanie doświadczają, czyli zapamiętują i uczą się najbardziej skutecznie, angażując wiele zmysłów. Dzięki temu miasto nie jest dla nich nudne i trudne do poznania. Sprawdziliśmy to na wyprawach pilotażowych, na których zarówno grupy rodzinne, jak i wczesnoszkolne czy przedszkolne z *Przewodnikiem* w ręku poznawały kolejne przestrzenie miasta. Była dobra zabawa, współpraca i zaangażowanie

opiekunów i dzieci, a przede wszystkim opinia, że *Przewodnik* jest warty polecenia innym, chcącym poznawać Trakt Królewsko-Cesarski.

Przewodnik to także okazja do aktywnego spędzenia czasu z dzieckiem, jest swoistą platformą, umożliwiającą wzajemne uzupełnianie się umiejętnościami i wymienianie obserwacjami. Przestrzeń widziana oczami dziecka jest zupełnie inna niż przestrzeń widziana oczami dorosłego – to oczywistość, o której my, dorośli, niestety często zapominamy. Warto sobie o tym przypomnieć i nie projektować dziecku swojego, bardziej „właściwego” sposobu postrzegania.

Podziękowania dla opiekunek grup: Emilii Grabarczyk (Przedszkole nr 75 „Przyjaciele Włóczykija”) i Magdalenie Cwielong (Szkoła Podstawowa nr 51) za aktywny udział w realizacji projektu. ■

¹ http://www.bc.ore.edu.pl/Content/762/Edukacja+artystyczna+w+edukacji+najmlodszych+uczniow+szkoly+podstawowej_MSieneczewska_DSobieranska_MRadwanska.pdf (2.10.2017r.)

Zakodowana

matematyka

Łatwość tworzenia QR kodów sprawia, że coraz częściej wykorzystujemy je na zajęciach: kodujemy zadania, odpowiedzi lub ciekawostki. A jak powszechnie wiadomo – ciekawość to pierwszy stopień do wiedzy.

Justyna Kurzawa

nauczycielka matematyki i zajęć komputerowych w szkole podstawowej i gimnazjum; entuzjastka oceniania kształtującego i wykorzystania TIK w edukacji

Przygotowując lekcje matematyki, sięgam po QR kody, znajdując dla nich różne zastosowanie. To działa! Potwierdzeniem są nie tylko moje lekcje, ale także opinie innych nauczycieli, którzy chętnie dzielą się swoimi pomysłami w Sieci. Zasoby internetowe potrafią być kopalnią inspirujących pomysłów. Wystarczy je twórczo zmodyfikować, dostosowując do potrzeb lekcji i umiejętności swoich uczniów. Polecam zwłaszcza www.superbelfrzy.edu.pl i ocenianie kształtujące na Facebooku. QR kody są umieszczane także w niektórych w podręcznikach jako odnośniki do zadań w Internecie Wydawnictwo Nowa Era.

Zaszyfrowana informacja zwrotna

W QR kodach maskuję motywatory. Pozytywna informacja zwrotna po rozwiązaniu zadania jest źródłem podwójnej satysfakcji dla ucznia. Uczniowie wszystkich klas, z którymi mam przyjemność pracować, zarówno czwartoklasiści, jak i gimnazjaliści świetnie się bawią, malując krataczki lub szukając prawidłowego rozwiązania. Kiedy po połączeniu rozciętych kartek z QR kodami czytają napis „Uczyć takiego ucznia to sama przyjemność” lub „Jestem z Ciebie dumna”, czują zadowolenie. To bezcenne dla nauczyciela, że pochwała z jego ust (w tym przypadku z ekranu telefonu) jest odbierana tak samo jak ocena w dzienniku. To efekt wprowadzenia oceniania kształtującego.

Przyporządkowanie rozwiązań do zadań

Procedura przygotowania całości wygląda następująco. Najpierw wymyślam zadania lub wybieram je podręcznika, następnie

tworzę tabelkę na trzy kolumny. W jednej umieszczam zadanie. W drugiej QR kod, a w trzeciej rozwiązanie zadania. Po wydrukowaniu kolumnę z QR kodami przecinam na pół (ułatwieniem może być narysowanie linii na środku QR kodu). Uczniowie otrzymują kartkę z zadaniami i z połową kodu. Po rozwiązaniu zadań otrzymują ode mnie pocięte (na oddzielne kartki) połówki QR z rozwiązaniami. Przyporządkowują rozwiązania do zadań i sprawdzają na telefonach, czy odpowiedź jest prawidłowa. Dobrze połączony QR kod bez problemów da się odczytać.

Kolorowanie i deszyfrowanie

Jeszcze innym pomysłem wykorzystania QR kodu jest wybranie wariantu „do zamalowania” – znajdziemy przykłady w Internecie. Więcej czasu musimy poświęcić na obmyślenie zadań i ich rozwiązań tak, by po odkodowaniu QR kodu można było odczytać zaszyfrowaną w nim informację. Na podsumowanie działu „Bryły obrotowe” dla klasy III gimnazjum ułożyłam pięć zadań, w których odpowiedzią była liczba, znajdująca się na QR kodzie. Należało ją odnaleźć i zakolorować. Po zakolorowaniu wszystkich odnalezionych cyfr uczniowie skanowali kod i otrzymywali informację zwrotną. Naturalnie pomysłów z zastosowaniem QR kodów w edukacji jest bardzo dużo, wszystko zależy od inicjatywy nauczyciela. Możemy zakodować adres strony na przykład do zadań interaktywnych albo rozszerzenia informacji dla bardziej zainteresowanych. Z moich doświadczeń wynika, że ten rodzaj uatrakcyjnienia zajęć świetnie się sprawdza i budzi większe zaangażowanie uczniów. Zachęcam do własnych poszukiwań pomysłów. ■

Uczyć lepiej to znaczy bezpieczniej

Zagwarantowanie bezpieczeństwa uczniom na terenie szkoły i poza nią to nie tylko obowiązek spoczywający na dyrekcji szkoły czy szkolnym pedagogu, nie tylko na wychowawcy klasy czy nauczycielu pełniącym dyżur podczas przerwy lekcyjnej – ale na każdym nauczycielu.

Marek Grzegorz Nowak

nauczyciel w Zespole Szkół Komunikacji im. Hipolita Cegielskiego w Poznaniu; doradca metodyczny ds. edukacji dla bezpieczeństwa; autor i współautor publikacji z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa, m.in. *Bezpieczeństwo w szkole od jednostki do zbiorowości. Teoria i praktyka* (w:) K. Rokiciński, S. Mikotajczak, O. Oszowska, *Paradygmaty badań nad bezpieczeństwem. Społeczne aspekty bezpieczeństwa*, t. 2. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu, Poznań 2016.

Zagwarantowanie bezpieczeństwa uczniom wynika z dokumentów określających wytyczne obowiązujące szkoły, w tym z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Przypomnieć też należy, że zgodnie z zapisami Karty nauczyciela każdy nauczyciel zobowiązany jest zapewnić bezpieczeństwo uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Nie dopuszczalne jest więc pozostawianie podopiecznych bez nadzoru upoważnionej do tego osoby. Jeżeli idziemy z uczniami na przykład do muzeum na tzw. lekcję muzealną, prowadzoną przez edukatora, to nie możemy w tym czasie pójść na zakupy. Przerwy w zajęciach szkolnych uczniowie powinni spędzać również pod nadzorem nauczyciela.

Zagadnienia uczniowskiego bezpieczeństwa należy poruszać na lekcjach przedmiotowych. Szczególnie istotne jest to wtedy, gdy będziemy korzystali na przykład z dostępu do Internetu. Nauczyciel powinien poinformować uczniów także o odpowiedzialnym korzystaniu z mediów społecznych, co jest jednym z elementów kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2017/2018.

Częstym problemem, z którym spotykają się nauczyciele, jest prawidłowe zachowanie się podczas wypadku w szkole czy na wycieczce, zwłaszcza jeśli chodzi o udzielanie pierwszej pomocy. Przypomnieć należy, iż prawny obowiązek

w tym zakresie regulują m.in. przepisy Kodeksu karnego ustawy o państwowym ratownictwie medycznym. Dlatego powinniśmy wymagać od dyrekcji szkół, aby na początku każdego roku szkolnego zostały przeprowadzone dla nauczycieli szkolenia z zakresu szeroko rozumianego udzielania pierwszej pomocy oraz procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.

Warto pamiętać, że na stronie Centrum Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa Miasta Poznania www.poznan.pl/mim/main/komunikatysms,p,26417.html uzyskamy rzetelne informacje na temat aktualnych zagrożeń i ich konsekwencji. Nie da się, oczywiście, przewidzieć wszystkiego, ale udowodniono, że człowiek, który poznał procedury i je przećwiczył, reaguje w sytuacji zagrożenia mniej panicznie. Procedury są bardzo ważne zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli.

Nadal w wielu szkołach nie respektuje się obowiązku dokładnego sprawdzania obecności uczniów zaraz na początku każdej lekcji. Co może skutkować tym, że w sytuacji nagłego opuszczenia budynku, nie wiadomo, ilu uczniów było obecnych. Tak samo brakuje procedur powiadamiania społeczności szkolnej na wypadek ataku terrorystycznego, tzw. aktywnego zabójcy. W tym przypadku postępowanie powinno być podporządkowane zasadzie „uciekaj, schowaj się, walcz”. Oznacza to ewakuację uczniów w sposób bezpieczny poza teren szkoły, ale jeżeli nie jest to możliwe, należy ich odseparować od zagrożenia poprzez

fot. z archiwum szkolnego SP nr 1 w Luboniu

Bezpieczeństwo w szkole

Wybrane akty prawne

.1

1. Reagowanie w sytuacjach nadzwyczajnych

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. nr 89, poz. 590 z późniejszymi zmianami (Dz. U. 2009 r. nr 131, poz.1076).

.2

2. Bezpieczne i higieniczne warunki uczenia się

Rozporządzenie MEN z dnia 22 lipca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. nr 161, poz. 968).

.3

3. Udzielanie pierwszej pomocy

Rozporządzenie MZ z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (Dz. U. nr 139, poz. 1132)

.4

4. Bezpieczeństwo w sieci

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. nr 88 poz. 553 oraz Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 966)
Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 1994 nr 24 poz. 83)

.5

5. Przeciwdziałanie przemocy i agresji

Obwieszczenie Marszałka Sejmu RP z dnia 24 sierpnia 2015 r. w sprawie jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390).
Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. zmieniające rozp. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591)83)

Technologia *Virtual Reality* za pomocą specjalnych gogli pozwala przenieść się do wirtualnego miasta, poruszać po wirtualnych ulicach, uczyć zasad ruchu drogowego.

zamknięcie i zabarykadowanie się w sali lekcyjnej. Gdy nie ma możliwości ucieczki ani ukrycia się, stan wyższej konieczności obliuguje wszystkich do podjęcia walki wszelkimi możliwymi metodami.

Nauczyciele na swoich merytorycznych lekcjach, szczególnie na godzinach wychowawczych przy każdej okazji powinni uświadamiać zasady bezpieczeństwa związane ze zdrowiem i życiem człowieka.

Tylko wspólne promowanie różnych akcji może przynieść zamierzone pozytywne skutki. Dobrze jeśli uda nam się połączyć siły nauczycieli, uczniów, rodziców, instytucji i stowarzyszeń. Myślę tu o akcjach oddawania krwi w szkołach ponadgimnazjalnych, akcjach promujących transplantologię, podczas których odbywają się wykłady, happeningi z pokazami ratowania życia i prezentacjami przestrzegającymi młodych ludzi przed zagrożeniami związanymi z pićem alkoholu, narkotykami i dopalaczami.

Dla nauczycieli szkół podstawowych godny polecenia jest program społeczno-edukacyjny pod nazwą „Autostrada do szkoły”. Kampania ta do końca 2017 roku dotyczy dzieci z 50 szkół położonych w gminach wzdłuż Autostrady Wolności województwa wielkopolskiego i lubuskiego.

Docelowo programem zostaną objęte dzieci z 200 szkół.

Uczniowie podczas lekcji poznają zasady bezpiecznego zachowania na drodze z pomocą specjalnie stworzonej aplikacji. Po założeniu gogli, wykorzystujących wirtualną rzeczywistość, dzieci uczą się, bawiąc. Mają też dostęp do interaktywnych stołów iTable, dzięki którym każda lekcja zamienia się w podróż po świecie zaawansowanej technologii. Co bardzo ważne, druga część programu to budowa przy szkołach infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo, dlatego w miejscach wskazanych przez policję powstanie oświetlenie przejść dla pieszych, progi zwalniające i bariereki ochronne.

Patronami honorowymi programu są Komenda Główna Policji, Rzecznik Praw Dziecka, Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Wielkopolski Urząd Marszałkowski, Lubuski Urząd Marszałkowski oraz Wojewódzka Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Poznaniu.

Kształtowanie świadomości bezpieczeństwa u naszych podopiecznych jest bardzo ważnym zadaniem opiekuńczo-wychowawczym, którego lekceważyć nie możemy w naszej codziennej nauczycielskiej pracy. ■

Bliżej przyrody

Leśna szkoła to pomysł, zgodnie z którym grupa dzieci pod przewodnictwem zaufanej dorosłej osoby uczy się przydatnych w życiu umiejętności oraz wzbogaca wiedzę poprzez kontakt z przyrodą – z lasem lub parkiem.

Magdalena Gajtkowska

pedagog, doktorantka
w Zakładzie Podstaw
Wychowania i Opieki, Wydział
Studiów Edukacyjnych UAM
w Poznaniu.

Patrycja Wesółowska

pedagog, doktorantka
w Zakładzie Podstaw
Wychowania i Opieki, Wydział
Studiów Edukacyjnych UAM
w Poznaniu; pedagog
w Zespole Poradni
Psychologiczno-
-Pedagogicznych
nr 1 w Poznaniu.

Polecana przez nas książka *Leśna szkoła dla każdego. Zaprzyjaźnij się z przyrodą* Petera Houghton'a i Jane Worroll to lektura dla rodziców, nauczycieli oraz osób poszukujących inspiracji do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą. Zawiera propozycje aktywności i ćwiczeń oraz przydatne informacje i ciekawostki ze świata przyrody. Leśna szkoła to pomysł, zgodnie z którym grupa dzieci pod przewodnictwem zaufanej osoby dorosłej uczy się przydatnych w życiu umiejętności oraz wzbogaca swoją wiedzę poprzez kontakt z lasem lub parkiem. Autorzy metody oraz książki są bowiem głęboko przekonani, że oswojona i dobrze poznana przyroda daje człowiekowi ogromne możliwości rozwoju.

Zajęcia w leśnej szkole, jak wskazują autorzy, mają swój stały rytm: rozpoczęcie, właściwe zajęcia i zakończenie. Na wstępie osoba prowadząca powinna określić

zasady bezpieczeństwa oraz fizyczne granice terenu zabawy, a także normy współpracy i obcowania z innymi dziećmi. Z kolei po zajęciach dzieci są zapraszane do refleksji i dzielenia się przeżyciami, co pozwala pozyskiwać nie tylko wiedzę i umiejętności, ale także kompetencje społeczno-emocjonalne. W książce przedstawione są konkretne propozycje spędzania czasu. Opisy dotyczą przebiegu zajęć, ich walorów edukacyjnych i wychowawczych, a wskazówki odnoszą się do wieku uczestników, miejsc zabaw i wykorzystywanych przedmiotów.

Z czterech podstawowych działów: *Odkrywanie przyrody*, *Leśne dzieła sztuki*, *Radzę sobie w lesie* oraz *Zabawy w życie lasu* Czytelnik dowiaduje się m.in. tego, w jaki sposób należy wiązać węzły, jak budować schronienie w lesie czy też jak rozpałać ognisko. Odkryje również przepis na napój z przytuli czepnej, kwiat bzu czarnego smażonego w cieście czy sorbet jeżynowy. Ponadto pozna propozycje zabaw w głodne pisklęta lub nietoperza i ćmę. Dowie się, jak stworzyć magiczne różdżki i leśne twarze z błota.

Co ważne, dorosły znajdzie tu wiele informacji na temat zwierząt i roślin, by mógł odpowiednio przygotować się i umiejętnie poprowadzić spotkanie. Autorzy stawiają także pytania, pobudzające dzieci do rozmowy i rozwijające ich świadomość ekologiczną, jak np. to: „Co możemy zrobić, aby kiedyś w przyszłości otaczały nas takie same rośliny i zwierzęta jak dziś”.

Atrakcyjne pomysły zawarte w *Leśnej szkole* skutecznie zachęcają, by znaleźć się bliżej natury, a z dala od telefonicznych czy komputerowych ekranów. Przy niesprzyjającej pogodzie wiele z proponowanych aktywności uda się też przeprowadzić w klasie i szkolnej świetlicy. ■

To świetna książka dla rodziców, nauczycieli oraz osób poszukujących inspiracji do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą.

Ten i tamten świat

Złota reguła lektury rodzinnej głosi: pamiętaj, aby czytając dziecku, zrobić przyjemność sobie. Czytajcie na głos nową powieść M. Tulli.

Joanna Marchewka

nauczycielka konsultantka
w ODN w Poznaniu;
propagatorka czytelnictwa

„– Szczęśliwego Nowego Roku! – powiedział leśniczy. Jest ciemno, zaczyna padać śnieg i ciężarówka odjeżdża powoli leśną drogą.” A w niej cisną się zwierzęta uciekające przed spełniającą się apokalipsą.

Osadzenie w tradycji literackiej

Tak kończy się najnowsza powieść Magdaleny Tulli. „Ten i Tamten las” wydawca Wilk&Król lokuje na półce z książkami dla dzieci, ale znamy prawidłowość, że dobra literatura dziecięca ma adres podwójny – pożywią się nią jednocześnie i młodszy, i starsi czytelnicy. Złota reguła lektury rodzinnej głosi: pamiętaj, aby czytając dziecku, zrobić przyjemność sobie.

Tytuł uruchamia lawinę skojarzeń. „Ten” i „tamten” to zaimki pretendujące do otwarcia traktatu filozoficznego. Wskazują na pogranicze tego co bliskie i dalekie, oswojone i obce, rozpoznane i spowite tajemnicą. A ‘las’? W tym sęk, że stoi za nim bogata tradycja literacka, poczynając od metafizycznej gęstwiny prowadzącej do Pięta Danteskiego, dalej mamy Mickiewiczowski macecznik, aż po *Puszcze jodłową*, która „jest niczyja – nie moja ani twoja, ani nasza, jeno boża, święta!” W świecie wykreowanym przez Tulli las zostaje odmitologizowany. Jest w sensie dosłownym *silva rerum* – lasem rzeczy... porzuconych przez niedzielnych spacerowiczów. Zantropomorfizowani mieszkańcy świetnie je zagospodarowują. Wszak to wolny rynek stwarza nasze potrzeby. Menażeria tego lasu – zające, puchacz, lisica i dzik – jest jak wycięta z Ezopa, La Fontaine’a i Krasińskiego. Ciekawa jest tu wariantowość wzorca literackiego. „Lis i Kruk” jest u Tulli opowieścią o Wilku, podszywającym się pod wiewióra szarego, który uczy śpiewu Puchacza. Majstersztyk manipulacji. I demaskacja naszej próżności, która dobrze karmiona, niestety, zawsze prowadzi do tragedii.

Konfrontacja z OBCYM

Do lasu z każdym rozdziałem przybywają nowi bohaterowie. Najpierw pojawia się króliczka Zuzanna – uciekiniarka z fermy. Zbiegła, nie dając się przerobić na kołnierza. Społeczność lasu debatuje przy okrągłym pierśku, co z nią zrobić. Sztuka negocjacji bierze górę nad instynktem. Od pomysłu przerobienia na gulasz, przechodzą do przyznania królikowi praw mieszkańca. Pojawia się też Ptiziuzu – szympans o nienagannych manierach. Kiedy opuści las, rezygnując z wolności własnej dla dobra pracodawcy w cyrku, nawet dzik będzie z tęsknoty wył: „Chcę do małpy”. Dowiemy się tego nie z tekstu głównego, ale z kongenialnych ilustracji Alicji Rosé, która obrazami dopowiada sensy. I robi oko do czytelnika, zawieszając naprzeciw łasicy „Damię z łasiczką” i pokazując karty z talii, którą grają zwierzęta. Zgadnijcie, co przedstawiają?

Każdy nowy przybysz wkraczający w przestrzeń zamkniętą wymusza na wspólnocie konfrontację z OBCYM, NIEROZPOZNANYM. Reprezentanci „dziecięcy” prowokują głębokie przemiany mentalne w pokoleniu dorosłych. Bezradny kotek odmienia sprytną i wyrachowaną łasicę. Młody gawron ze złamanym skrzydłem okrutnie rani uczucia innych, ujawniając ich traumy, ale i skłaniając do szlachetnego przebaczenia.

Alegorie zwierząt ujawniają ludzkie przywary. Mikroświat jednej wspólnoty odzwierciedla mechanizmy rządzące społecznościami. Tylko lasu bardzo żal! Niepowetowana strata. Kiedy zaczyna się jego brutalna wycinka, zwierzęta uciekają do TAMTEGO lasu. Tylko gdzie jest TAMTEN świat i czy nie przerabiają w nim na gulasz?

Czytajcie na głos sobie i dzieciom nową powieść Tulli. ■

Miasto

w Sieci

Wszechstronny rozwój ucznia jest najważniejszym celem każdej szkoły. Dziś potrzebny jest do tego nowy zestaw narzędzi, dostosowanych do technologicznych wymagań XXI wieku. Gniezno jest jednym z nielicznych miast w Polsce, które we wszystkich jednostkach edukacyjnych dokonało „cyfryzacji szkół”.

Paweł Jagielski

nauczyciel przedmiotów informatycznych, wicedyrektor Szkoły Podstawowej nr 12 im. prof. Adama Wodźcicki w Gnieźnie; egzaminator ECDL; koordynator projektu „GNIEŹNIEŃSKIE SZKOŁY W CHMURZE”; członek Polskiego Towarzystwa Informatycznego, Microsoft Innovative Education Expert.

W dzisiejszych czasach żadna instytucja, także szkoła, nie jest w stanie funkcjonować w oderwaniu od realiów współczesnego świata. Nowy świat, a więc i „nowy” uczeń wymagają nowego zestawu narzędzi. Współczesne realia to bogactwo interaktywnych technik i społecznościowych mediów, które w naturalny sposób wykorzystywane są codziennie przez młodych ludzi, „cyfrowych tubylców”.

Szerokopasmowy Internet

Wszechstronny rozwój ucznia jest najważniejszym celem każdej szkoły. Realizacja tej idei możliwa jest wtedy, gdy znajdzie ona wsparcie i zrozumienie w organach prowadzących. Przykładem takiego podejścia są władze Gniezna, którzy za cel postawili sobie dostosowanie szkół do technologicznych wymagań XXI wieku. Do realizacji tego zadania powołano zespół, na czele którego stanął zastępca prezydenta, Michał Powatoński. Prace zespołu rozpoczęły się w 2015 roku.

Przyjęcie rozwiązania optymalnego pod względem bezpieczeństwa, niezawodności i wydajności było możliwe dzięki inwentaryzacji sprzętu. Efekt, jaki zastano, to sieć wykonana „chałupniczo”, słaby zasięg, *access pointy* do zastosowań domowych połączone szeregowo, przestarzały sprzęt, wątpliwej jakości dostęp do Internetu. Diagnoza ta pozwoliła zaprojektować dla każdej szkoły nowoczesną infrastrukturę sieciową, połączenia

międzywęzłowe oraz dobranie i odpowiednie skonfigurowanie urządzeń.

Kolejnym etapem było oszacowanie budżetu potrzebnego do zrealizowania tego zadania. Od lipca 2015 do czerwca 2017 roku pozyskano z budżetu miasta środki na realizację projektu w jedenastu szkołach. Zaledwie w ciągu dwóch lat we wszystkich gnieźnieńskich placówkach powstała nowoczesna infrastruktura sieciowa z wydzielonymi serwerami oraz sieć bezprzewodowa obejmująca swym zasięgiem całe budynki.

W styczniu 2016 roku do każdej placówki został podłączony siecią światłowodową szerokopasmowy Internet. Realizacja projektu w trzech pierwszych szkołach oraz dostarczenie Internetu poprzez trzystrefową sieć WiFi dało impuls do nowych projektów, tym razem w zakresie wykorzystania technologii informatycznych w szkole.

Szkoła w chmurze Microsoft

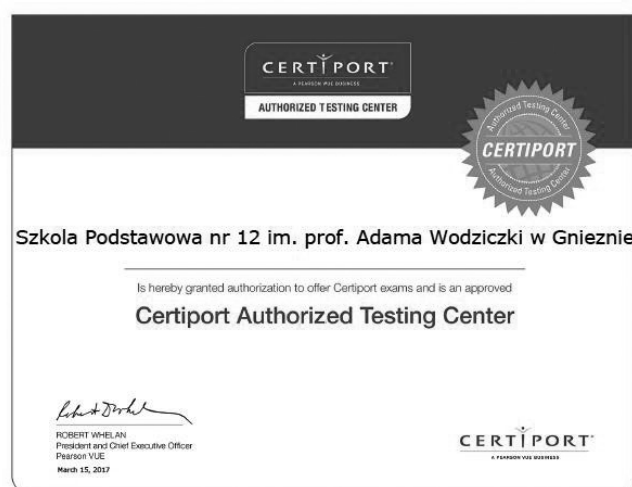
W pierwszej połowie stycznia 2016 roku Prezydent Miasta Gniezna, Tomasz Budasz podpisał umowę o współpracy z firmą Microsoft. Wszystkie gnieźnieńskie placówki przystąpiły do projektu „Szkoła w chmurze Microsoft”. Projekt ten został stworzony dla szkół, którym zależy na efektywnym nauczaniu przy użyciu najnowszych technologii.

Wdrożenie Office 365 w szkołach przebiegało etapami. Najpierw powołano koordynatorów, którzy utworzyli konta dla nauczycieli oraz uczniów, w sumie

foto: z archiwum szkolnego SP nr 12 w Gnieźnie

ponad 6500 kont uczniowskich oraz ok 760 kont nauczycielskich. Wprowadzenie usługi dało możliwość spersonalizowania dla wszystkich uczniów oraz nauczycieli kont e-mailowych zaprojektowanych w jednakowym standardzie na domenę miasta.

Dzięki usłudze Office 365 uczniowie mają ujednolicone oprogramowanie w szkole i domu, osiągalne na urządzeniach z dostępem do Internetu. Każda gnieźnieńska podstawówka otrzymała certyfikat, że jest „Szkołą w Chmurze Microsoft” i w praktyce stosuje dostępne narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnej we wszystkich obszarach swojej pracy, czyli zarządzania szkołą, nauczania oraz uczenia się.

Ośrodek egzaminów MS Office

Przykładem szkoły, w której nauczyciele są kreatywni, innowacyjni, otwarci na nowe technologie w procesie edukacyjnym jest Szkoła Podstawowa nr 12 im. prof. Adama Wodziczki w Gnieźnie. Nauczyciele doskonalą swój warsztat pracy, uczestnicząc w szkoleniach z zakresu Office 365, biorąc udział w konferencjach, a także dzieląc się wiedzą na temat korzystania z technologii w procesie edukacyjnym.

W marcu 2017 roku Szkoła Podstawowa nr 12 w Gnieźnie uzyskała autoryzację **AUTHORIZED CERTIPOINT TESTING CENTER**, stając się ośrodkiem, w którym można zdawać międzynarodowe egzaminy **MICROSOFT OFFICE SPECIALIST (MOS)**, potwierdzające specjalizację w produktach MS Office.

W oparciu o infrastrukturę oraz wdrożony w szkołach Office 365 sfinalizowano kolejny projekt, jakim było wyposażenie wszystkich szkół w nowe pracownie terminalowe.

Gniezno jest dzisiaj jednym z nielicznych miast w Polsce, które we wszystkich jednostkach edukacyjnych dokonało „cyfryzacji szkół”, dając tym samym możliwość wykorzystania TIK w edukacji. Projekty w pełni zostały sfinalizowane przez Urząd Miasta z własnego budżetu.

Warto dodać, że Szkoła Podstawowa nr 12 w Gnieźnie jest również organizatorem i gospodarzem Ogólnopolskich Konferencji dla Dyrektorów Szkół i Nauczycieli. Trzecia edycja „Szkoły w chmurze – budowanie kompetencji cyfrowych w XXI wieku” odbędzie się 16-17 marca 2018 r., na którą już dzisiaj serdecznie zapraszamy.

- szkoła [sekretariat@sp\[nr\].gniezno.eu](mailto:sekretariat@sp[nr].gniezno.eu)
- nauczyciel [imię.nazwisko@sp\[nr\].gniezno.eu](mailto:imię.nazwisko@sp[nr].gniezno.eu)
- uczeń [nazwisko.imię@sp\[nr\].gniezno.eu](mailto:nazwisko.imię@sp[nr].gniezno.eu)

Sportowiec w globalnej wiosce

Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Poznaniu stało się areną doświadczania różnic kulturowych dzięki współrealizowanemu z UAM oraz Domem Bretanii projektowi „Sportowiec w globalnej wiosce”.

**Sławomira
Marczyńska**

nauczycielka języka
niemieckiego i wiedzy
o społeczeństwie w Liceum
Ogólnokształcącym
Mistrzostwa Sportowego
w Poznaniu

Nauczyciele akademicy i szkolni oraz młodzież pokazali, że piknik edukacyjny to ciekawy pomysł metodyczny, który umożliwia zdobywanie wiedzy z różnych przedmiotów. Jest także okazją do integracji środowiska lokalnego.

Poznajemy kraje Unii Europejskiej

Projekt, po raz pierwszy zaproponowany w 2005 r. przez Sławomirę Marczyńską w Gimnazjum nr 7 w Poznaniu jako „Dzień Europy”, a potem w latach 2016 i 2017 w ZSMS jako „Piknik Europejski”, miał na celu kształtowanie świadomości europejskiej poprzez wzbogacanie wiedzy o krajach naszego kontynentu. Jednocześnie przełamał stereotypy na temat różnorodności kulturowej. Osiał pikniku był konkurs na jak najciekawsze przedstawienie kraju Unii. Uczniowie losowali nazwę kraju, którego prezentacje przygotowywali w grupach. Pomysłowości nie było granic: oprócz prezentacji graficznych i multimedialnych pojawiły się charakterystyczne dla danego kraju stroje i potrawy. Przygotowując się do pikniku, młodzież odkrywała tajemnice kultury poszczególnych krajów, wiedzę o społeczeństwie, informacje z zakresu językoznawstwa. W dniu pikniku odbył się występ, podczas którego uczniowie w trzech językach: polskim, angielskim i niemieckim przedstawili historię integracji i ciekawostki związane z Unią, oraz spektakularny pokaz tańca

na linie. Formą nauki przez zabawę były także piosenki angielskie i niemieckie. Integralną częścią Pikniku Europejskiego były zajęcia z cyklu „Poznaj języki Europy i świata” oraz projekt edukacyjny „Sportowiec w globalnej wiosce”.

Cyrylica i gra mentalna z greką

Do współpracy zaprosiliśmy ośrodki akademickie. Realizując nadrzędne cele nowoczesnej szkoły, w ciągu dwóch dni uczniowie poszerzali horyzonty w czasie prezentacji i warsztatów językowych. Dr Patryk Paweł Borowiak z Wydziału Filologii Polskiej UAM starał się oczarować słuchaczy kulturą i językiem Bułgarii. Młodzież otrzymała pierwszą lekcję cyrylicy, poznała ciekawostki sportowe oraz zwroty mające podobne brzmienie w języku bułgarskim i polskim. Prezentacja o Grecji, przygotowana przez dr hab. Karolinę Gortych Michalak, dr. Kiriakosa Papulidisa oraz mgr. Nikośa Gialleslisa z Wydziału Neofilologii UAM, częściowo po angielsku, składała się z dwóch komponentów. W części teoretycznej wykładowcy zapoznali młodzież z historią Grecji. W drugiej części spotkania uczniowie wysłuchali w języku angielskim dwóch słynnych przemów greckiego ekonomisty prof. Xenophona Zolotasa. Stanowią one rodzaj gry mentalnej, ponieważ zawierają dużo wyrazów pochodzenia greckiego brzmiących znajomo w polszczyźnie.

Ewa Mencil

nauczycielka języka
angielskiego w Liceum
Ogólnokształcącym
Mistrzostwa Sportowego
w Poznaniu

fol. Anna Leśniak

Osia pikniku był konkurs na jak najciekawsze przedstawienie kraju Unii. Uczniowie losowali nazwę kraju, którego prezentacje przygotowywali w grupach.

Irańczycy o Europie i sport w Indiach

Jak wygląda Europa w oczach Irańczyków i jakie są przeszkody na drodze do skutecznej komunikacji, pokazała po angielsku mgr Hameira Moradi (Wydział Neofilologii UAM). Prelegentka nauczyła uczniów kilku zwrotów w języku perskim oraz opowiedziała, co dla niej było największym szokiem kulturowym po przybyciu do Polski. Prezentacja Iranu stanowiła przedsmak warsztatu językowego Indii. W arkana alfabetu hinduskiego wprowadzali młodzież Mandar Purandora i Joanna Tokaj (Wydział Neofilologii UAM). Szokiem okazały się dla Polaków zaprezentowane dyscypliny sportowe uprawiane przez nastolatków w Indiach oraz fakt, że w zawodach lekkoatletycznych zawodnicy startują boso.

Francuskie potrawy i holenderskie rowery

W kolejnym dniu międzykulturowych spotkań powróciliśmy do Europy. Najpierw Nicolas Vasseur z Domu Bretanii, a potem Małgorzata Łyczykowska z Wydziału Anglistyki UAM pozbawili młodzież złudzeń, że osiągną sukces w XXI wieku bez znajomości podstawowych

języków obcych. Nicolas Vasseur przybliżył uczniom historię i geografie Francji, po czym omówił najbardziej popularne zwyczaje Francuzów i ich ulubione potrawy. Po „Pikniku Europejskim”, w czasie którego uczniowie, nauczyciele i zaproszeni goście skosztowali przygotowanych przez młodzież potraw, Małgorzata Łyczykowska wraz ze studentkami przeniosła nas w świat kultury niderlandzkiej. W czasie warsztatów młodzież szukała odpowiedzi na pytania w przygotowanym przez wykładowców quizie. Pytania dotyczyły m.in. liczby holenderskich rowerów, wynalazków, przodujących dyscyplin olimpijskich oraz stacji paliw należących do holenderskiego koncernu naftowego. Uczniowie otrzymali też krótką lekcję języka niderlandzkiego, w czasie której nauczyli się m.in. przedstawiać i zadawać proste pytania.

Wszystkie zajęcia przeniosły nas w świat podróży marzeń i pokazały, że nauka języków obcych wymaga determinacji, ale można ją podjąć w każdym wieku. Każdy uczeń odnalazł tu coś dla siebie w zależności od własnych zainteresowań. Był to owocny czas na wymianę doświadczeń pomiędzy nauczycielami akademickimi i szkolnymi oraz ciekawy sposób na promocję szkoły w społeczności lokalnej. ■

Magnifique!

W przedszkolu jak w domu

Pozostaję pod ogromnym wrażeniem zasad funkcjonowania École St. Marie. Przedszkole położone jest w niezwykle urokliwej miejscowości Derval w Bretanii.

Natalia Młynarek

nauczyciel – logopeda, pracuje w Przedszkolu Samorządowym „Słoneczko” w Rosnówku. Na zdjęciu z grupą francuskich przedszkolaków.

Chciałabym się podzielić impresjami z wizyty studyjnej we francuskim przedszkolu (*l'école maternelle*).

Zasady organizacji pracy i zabawy

Do przedszkola uczęszcza blisko setka dzieci. Otwarte jest od 9.00 do 16.45, przez

cztery dni w tygodniu. Środy są wolne. O tak, to nie żart! W czasie przerwy na obiad (od 12.00 do 13.30) większość dzieci wraca z rodzicami do domu. Dla pozostających w przedszkolu organizowany jest odpoczynek w leżakowni i dodatkowe formy zajęć. W przedszkolu utworzono trzy grupy wiekowe. Należy wspomnieć, że są dość liczne, ale każda z nich pozostaje pod opieką dwóch nauczycieli.

fol. Natalia Młynarek

Wizytówki imienne w najmłodszej grupie dzieci.

Przy stoliku
każde dziecko
ma planszę
A3, na której
widnieje jego
imię, nazwy dni
tygodnia i pór
roku, alfabet oraz
cyfry w zakresie
od 0 do 10. To
rewelacyjny
pomysł,
wdrażający
dziecko do nauki
czytania i pisania.

Budynek przedszkola mieści trzy przestronne sale, do których prowadzi długi korytarz, a zarazem szatnia. Pierwsze zdziwienie wzbudziło we mnie to, że w salach nie ma zbyt wielu zabawek, zwłaszcza tzw. pluszaków. Królują natomiast liczne kąciki zainteresowań, w których dzieci mogą korzystać z różnych materiałów oraz akcesoriów. W korytarzu znajduje się *bac à semoule*, tj. ogromny plastikowy pojemnik, pozwalający eksperymentować, na przykład z przesypaniem kaszy z jednej do drugiej foremki, ugniataniem czy rozcieraniem jej w rękach, co ma oczywiście wyraźne zalety terapeutyczne. Jeżeli chodzi o plac zabaw, to nie jest to wcale ogródek bogato wyposażony w nowoczesny sprzęt. Powierzchnia placu zabaw jest utwardzona z wydzielonym miejscem na piaskownicę oraz drewniany domek, w którym dzieci uwielbiają się bawić.

Raz w tygodniu w przedszkolu goszczą uczniowie z pobliskiego liceum, którzy razem z dziećmi przyrządzają rozmaite przysmaki, jak na przykład naleśniki z czekoladą – *c'est délicieux!* Z kolei trzy razy w tygodniu w przedszkolu pojawia się specjalista, który opiekuje się dziećmi z niewielkimi dysfunkcjami, organizując im zabawy, drobne prace manualne, a także zajęcia umuzykalniające.

Edukacja, zabawa, integracja

Jak wygląda praca w tym przedszkolu? Otóż bardzo szybko można wywnioskować, że program wychowawczy jest tu kontynuacją wychowania domowego. Co ciekawe, dzieci zwracają się do nauczycielek po imieniu i nie jest to wcale traktowane jako nieuprzejme czy niegrzeczne. Wiele uwagi poświęca się też współpracy z rodzicami. Co miesiąc to właśnie rodzice organizują w przedszkolu przedstawienia,

zajęcia sportowe i inne spotkania. Odbywają się one najczęściej w soboty. Ciekawostką jest też zeszyt (*le cahier de vie*), w którym rodzice na bieżąco prowadzą korespondencję z wychowawcą. Daje to świetne rezultaty w budowaniu relacji na linii przedszkole – dom.

Ponadto od momentu rozpoczęcia uczęszczania do przedszkola zarówno nauczycielki z dziećmi, jak i rodzice opisują najważniejsze wydarzenia z życia grupy, prowadząc swego rodzaju album (*le cahier de bonhomme*). To nieoceniona pamiątka dla dziecka kończącego edukację przedszkolną. Poziom umiejętności dzieci ocenia się po każdym dwóch przepracowanych miesiącach, w czym pomagają prowadzone specjalne zeszyty (w sumie jest ich pięć). Poza tym przy stoliku każde dziecko ma PLAN-SZĘ A3, na której widnieje jego imię, nazwy dni tygodnia i pór roku, alfabet oraz cyfry w zakresie od 0 do 10. To rewelacyjny pomysł, wdrażający dziecko do nauki czytania i pisania, przynoszący też świetne rezultaty. Jeżeli chodzi o naukę języków obcych, dzieci uczą się języka angielskiego, ale równie popularny jest hiszpański, włoski czy niemiecki. W czasie pobytu w przedszkolu dzieci naprawdę intensywnie pracują, biorąc udział w zajęciach dydaktycznych. Nauczyciele nigdy nie dają gotowych rozwiązań, lecz zachęcają do samodzielności. Co więcej, obdarzają dzieci dużym zaufaniem, co owocuje dużą ich odpowiedzialnością za siebie i innych.

Moja wizyta w Derval skłoniła mnie do wielu refleksji. Z całą pewnością przedszkole francuskie różni się od naszego polskiego pod wieloma względami. Co prawda oba modele edukacji stawiają na rozwój samodzielności dzieci, ale poza drożdżami możemy skutecznego wdrożenia zasady, że przedszkole to „drugi dom”, nie tylko dla dziecka. ■

Cyfrowa Szkoła

Wielkopolsk@ 2020

Projekt Samorządu Województwa Wielkopolskiego, realizowany jest przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, w ramach WRPO na lata 2014-2020.

Piotr Waško

wicedyrektor ODN w Poznaniu
i dyrektor Projektu

Wsparcie objętych zostanie 600 wielkopolskich szkół, prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym oraz 4940 nauczycieli i 11680 uczniów. Szkoły wezmą udział w zajęciach realizowanych metodą projektu z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi dydaktycznych oraz technologii ICT. Proponowane podprojekty:

▲ Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolski

Uczniowie ze szkół podstawowych opracują artykuły hasłowe do internetowej encyklopedii Wielkopolski.

▲ Cyfrowa Mapa Dorzecza Warty

Uczniowie ze szkół podstawowych wezmą udział w zajęciach ukierunkowanych na nauki przyrodnicze, ćwiczenia badawcze w terenie. Efektem ich pracy będzie cyfrowa mapa dorzecza Warty.

▲ Akademia Kształcenia Wyprzedzającego

Zajęcia dla uczniów szkół ponadpodstawowych będą opierać się na metodzie strategii kształcenia wyprzedzającego w nauczaniu matematyki i przedmiotów przyrodniczych.

▲ Klasy Akademickie

Wykłady akademickie dla uczniów szkół ponadpodstawowych nadawane będą z wykorzystaniem sprzętu teletransmisyjnego i prowadzone przez autorytety naukowe z kraju i zagranicy.

▲ Ligi Przedmiotowe

Uczniowie szkół ponadpodstawowych wezmą udział w rozgrywkach ligowych z różnych dziedzin nauki.

▲ Uczniowskie Laboratoria Informatyczne

Zajęcia ukierunkowane zostaną na rozwój kompetencji cyfrowych, poprzez naukę programowania i robotyki.

W ramach Projektu planuje się stworzenie unikalnej w skali kraju regionalnej sieci edukacyjnej w oparciu o wojewódzką infrastrukturę teletechniczną i szerokopasmowy Internet oraz wybudowanie sieci Wi-Fi w 600 budynkach szkolnych, należących do samorządów powiatowych i gminnych, co umożliwi korzystanie z Internetu całej społeczności szkolnej. Natomiast zbudowanie aplikacji cyfrowych oraz wyposażenie pracowni przedmiotowych w narzędzia dydaktyczne umożliwi kontynuację zajęć lekcyjnych w szkołach z wykorzystaniem TIK także po zakończeniu Projektu.

Stawiamy na szkołę XXI wieku, która powinna być przede wszystkim otwarta na innowacje i to nie tylko w świecie technologii, ale także w odniesieniu do procesów nauczania i uczenia się. ■

Doradca metodyczny

w Projekcie

„Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2020” jest projektem, który wychodzi naprzeciw potrzebom szkół w rozwoju infrastruktury informatycznej i unowocześnieniu warsztatu nauczyciela w pracy z uczniem.

Stefania Misiarek

wicedyrektor ODN w Poznaniu;
specjalista ds. doradztwa
metodycznego w szkołach

**Gabriela
Wojciechowska**

kierownik Pracowni
Wspomagania Szkół i Doradztwa
ODN w Poznaniu; specjalista
ds. doradztwa metodycznego
w szkołach

Zgłoszenie się do Projektu stawia przed szkołami i nauczycielami wiele różnorodnych wyzwań. Jednym z nich jest prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, ukierunkowanych na wykorzystanie TIK i wprowadzenie nauczyciela i ucznia we właściwe wykorzystanie cyfrowych narzędzi. W ramach Projektu przewidziano powołanie grupy doradców, specjalistów z bogatym warsztatem metodycznym, szczególnie w posługiwaniu się narzędziami informatycznymi. Ich rolą będzie wspieranie w szkole nauczycieli w realizacji zajęć pozalekcyjnych oraz wykonywanie innych zadań wyznaczonych w Projekcie. Doradcy będą uczestniczyli w szkoleniach, które poszerzą ich kompetencje i przygotują do pracy z uczniami. Każdy doradca będzie miał pod opieką 15 szkół na wyznaczonym terenie. Zgodnie z ustalonymi zasadami i potrzebami nauczycieli będzie przyjeżdżał do szkół i pomagał w rozwiązywaniu problemów. Dla efektywnego wspomaganie szkół i nauczycieli będzie tworzył skuteczny system komunikowania się ze szkołami. Nauczyciel w sytuacjach trudnych zawsze będzie mógł liczyć na wsparcie doradcy. Opiekę merytoryczną, metodyczną i organizacyjną nad grupą doradców pełnić będą specjaliści ds. doradztwa metodycznego, przewidziani w Projekcie. Głównym zadaniem specjalistów będzie przygotowanie grupy doradców do realizacji zadań i wsparcie w rozwiązywaniu doraźnych problemów. ■

Marzena Wodzińska
Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego
otwiera konferencję dydaktyczną

Cyfrowa Dziecięca
Encyklopedia Wielkopolski

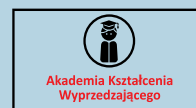
Cyfrowa Mapa
Dorzecza Warty

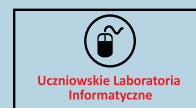
Klasy Akademickie

Ligi Przedmiotowe

Akademia Kształcenia
Wyróżniającego

Uczniowskie Laboratoria
Informatyczne

Konferencja inauguracyjna projekt **CYFROWA SZKOŁA Wielkopolsk@ 2020**

XXII Targi Edukacyjne, Poznań 2018

**TARGI
EDUKACYJNE
POZNAŃ**

23-25 marca 2018 (piątek, sobota, niedziela)

EDUKACJA DLA ZDROWIA

WSTĘP WOLNY

Termin

- 23 marca 2018, 10.00 - 18.00
- 24 marca 2018, 10.00 - 18.00
- 25 marca 2018, 10.00 - 16.00

Program

- konferencje, wykłady naukowe
- wystawy tematyczne
- wymiana doświadczeń edukacyjnych
- prezentacje placówek oświatowych, szkół i uczelni

Miejsce

Międzynarodowe Targi Poznańskie, pawilon 15

Konferencje

Program konferencji wraz z rejestracją będzie dostępny **8 stycznia 2018 r.** na stronie www.odnpoznan.pl

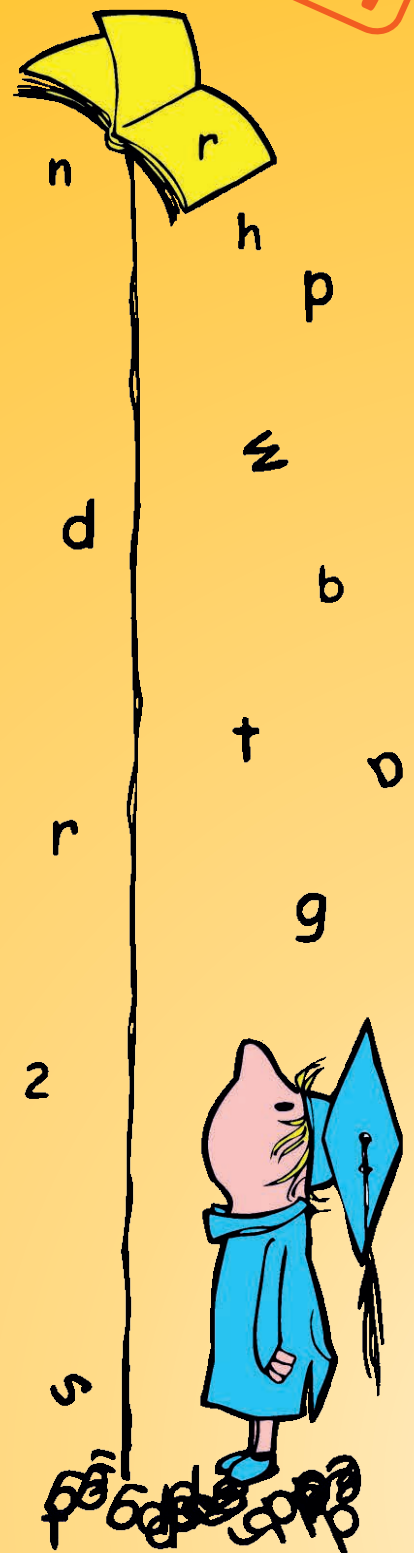
Zgłoszenie szkoły:

Informacji dotyczącej zgłoszenia szkoły na Targi Edukacyjne udziela:

**Małgorzata Pietrek, tel. 61 869 22 95,
email: malgorzata.pietrek@mtp.pl**

Więcej informacji

- www.odnpoznan.pl
- www.edukacja.mtp.pl

ODN
Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
w Poznaniu

**MIĘDZYNARODOWE
TARGI
POZNAŃSKIE**

Samorząd
Województwa
Wielkopolskiego